

Antigoné

A Szabadkai Népszínház vendéjátéka

Nemigen értem a Szabadkai Népszínház társulatát: évek óta szegedi vendégszerelések is bizonyítják, hogy erején felüli feladatokra vállalkozik. A mostani vendégfellépés is arról győzt meg bennünket, Szophoklész Antigonéjának szabadkai előadása nem több egy közepes amatőr irodalmi színpad produkciójánál.

A színház vezetői Ami a színpadról lemaradt című szegedi eligazítójukban így fogalmaznak: „...előadásunk ugyanis a látványosság melleszével, a közönség és a színészek fizikai közelségére épült — a színpadon kiépített nézőtér előtt játszunk oly módon, hogy időnként ezt a nézőteret is bevonjuk a játékba. Tűzrendészeti okokból sajnos Szegeden tilos a színpadra ültetni a nézőket, ezért a Vajdasági Színházak Találkozója nagy sikert elért előadásunk (a legjobb előadás és rendezés díja, valamint öt színészi díj) módosított ún. terepi változatot láthatja... a Tisztelt szegedi közönség! Természetesen elképzelhető, hogy azok a bizonyos tűzrendészeti okok is közrejátszottak a szegedi előadás kudarcában. Bár azt hiszem, alapvetőbb problémákról van szó. Azon túl, hogy a társulat erejét meghaladja egy ilyen dráma színpadra állítása, a rendezés sem nőtt fel a feladathoz. Nem derült ki, hogy mi cél vezette a színpadra állítás munkáját? Szophoklész üzenetéből melyik gondolatra rezonáltak az alkotók? A megkövesedett rend és az ellene lázadó Antigoné konfliktusa érdekelte őket, vagy pusztán a testvéri szeretet mártírságának felmutatása vezette munkájukat? Ez azért is kérdéses maradt, mert nem volt az előadásnak egyetlen olyan pillanata sem, amikor felizzott volna a levegő, részesei lehettünk a színház varázslának, nem volt belső, öntörvényű íve a darabnak.

Szabó István rendezői munkájából hiányzott a koncepció, a kérdések tisztázása, a

hangsúlyok megteremtése, rendezése kimerült a kórus mesterként koreografálásában és a „lecké” felmondásában. Ezt a leckét a címszerepet játszó Jónás Gabriella tudta legjobban, ám minden igyekezete ellenére — akkor is egyedül volt a színpadon, amikor az egész társulat körülvette. A legfeltűnőbb szerepfelfogásbeli tévedés Barátság Zoltán Oidipusza. A többi szerepekben Bada Irent (Isméné), Korica Miklós (Kreón), Kovács Frigyes (Haimon), Árok Ferenc (Teiresziász), Medve Sándor (Polüneikész), Albert Jánost (hírnök), Szék Péter (Ór) és Albert Máriát (Eurüdiké) láthattuk. A díszlet és jelmez (Petrik Pál és Mihályovity Annamária munkája) is kifejezte a színpadraállítást ellentmondásait. A színpadkép fekete háttér előtt hóhérral oszloptörödékek, domborműmaradványok és egy stilizált Nap látható; a szereplők egységes fehér lepedőbe burkoltak. Am ez az illúzióteremtési szándék nem volt következetes, a szereplők saját arcukkal, saját körökkel jelennek meg, meglehetősen stiluszavart kelte.

Különösen élesen jelentkeztek ezek a tisztázatlanságok azoknak a nézőknek a szemében, akik a nyáron a szabadkai színpadon láthatták Szophoklész tragédiáját Szinetár Miklós rendezésében. A nézőteret jórészt középkorlások töltötték meg, akiknek az Antigoné kötelező olvasmány. Olvasmány és nem kötelező színház. Mert ez a színpadi fölmondás kevesebb az olvasmányélménynél és arra is alkalmatlan, hogy új híveket szerezzen a színház művészetnek.

A szabadkai színészek sajátos feladatot vállaltak hazájukban: a magyar nyelv ápolásáért, a színházművészet megőrzéséért. Bizonyára nemcsak felelősségérzetük, de sikeresen teljesítik is missziójukat. Am mostani szegedi vendégszerelésükről nem hallgathattuk el fönn tartásainkat.

T. L.

Üzemi könyvtárak bővítése

A mezőgazdaság állami nagyüzemeiben örövendesen fejlődnek a házi könyvtárak és növekszik, bővül olvasóik tábora; a téli szezonban minden eddiginél több könyvet, olvasnivalót kínálnak az őszi munkákat végző dolgozóknak. A ME-DOSZ-ban készített felmérés arról tanúskodik, hogy az állami gazdaságok, erdészetek és vízügyi üzemek annak ellenére, hogy általában szétszórta munkahelyeken foglalkoztatják a dolgozókat, sokat tesznek a művelődési lehetőségek kihasználásáért, mindenek előtt a könyvtári hálózat korszerűsítéséért.

Az üzemekben 330 helyen nyílt könyvtár. Szolgáltatásaikat a dolgozók 40 százaléka veheti igénybe. 28 önálló nagyobb könyvtár várja az olvasókat, továbbá csaknem 300 kisebb ügynevezett letéti könyvtár működik a mezőgazdasági, erdészeti és a vízügyi üzemek központjaiban. A könyvtárakat több mint 30 000-en látogatják. Mindenekelőtt a téli hónapokban keresik fel sokan a kirendeltségeket. (MTI)

Rádiós egyezmény

Öt évre szóló magyar-mongol rádiós együttműködési egyezményt írtak alá szerdán a Magyar Rádió székházában. Az okmányt Hárs István, a Magyar Rádió elnöke és Szeretijev Pjotr, a Mongol Népköztársaság Minisztertanácsa mellett működő állami tájékoztatási és rádióbizottság elnöke látta el kézjegyével.

Csúcsidényre készül a posta

Év végén a szokásosnál is többen tartanak igényt a posta szolgáltatásaira. A megnövekedett forgalom nagyobb figyelmet kíván a postai dolgozóktól. Általában a csúcsforgalom idején mutatkozik meg, hogy kevés a postahivatal, s a meglevők is kicsik, és sok tekintetben nem felelnek meg a kívánalmaknak.

Szegeden, a Széchenyi téri posta földszinti helyiségei nehezen képesek befogadni a levelet, táviratot, értéküldeményt és csomagot küldő embereket. Hosszú a sor az ablakoknál, s ezért igen fárasztó a postai dolgozók munkája. Jóformán minden szót előre meg kell fontolni, hiszen aki a sorban következik, az is siet.

Többször felvetődött, hogyan lehetne enyhíteni a város központjában levő hivatal zsúfoltságát. Nyilván oly módon is, ha több postahivatal épülne az új lakótelepeken és a peremkerületekben. Ehhez azonban pénzre van szükség. Jóllehet, előbb vagy utóbb ezeken a helyeken is fejleszténi kell a postai hálózatot, de addig is elengedhetetlen a pontosabb, precízebb munkavégzés színvonalára.

Nemcsak a küldemények felvétele komoly feladat, hanem a címek szerinti rendszerezés és a kézbesítés

is. A Tarjánba érkező leveleken például gyakran csak az épületek számozását tüntetik fel, az utcanev és a házszám helyett. Szerencsére a kézbesítők többsége jól ismeri körzetét, hiszen régóta ott dolgozik. A küldemény ritkán „tévedhet” el. Ha mégis előfordul, az általában nemcsak a kézbesítőknél múlik. Reggelként a körzetbe indulás előtt megmutatják egymásnak azokat a leveleket, amelyeken pontatlan vagy nem egyértelmű a címzés. Ennek is köszönhető, hogy a reklamáció csak néhány ezrelékét éri el a küldemények számának.

Azt, hogy hány táviratot, üdvözlőlapot adnak fel naponta, meglehetősen nehéz kiszámítani. Az ünnepek, névnapok előtt ugrásszerűen nő a forgalom. Ez nem érheti felkészületlenül a postát. A táviratok például sokszor egy délután leforgása alatt váratlanul szaporodnak meg. Ezért úgy is fel lehet adni a disztávíratokat, hogy csak a megjelölt napon kell továbbítani. A legtöbb időt ugyanis a kézbesítésre fordítják. Az üzenet továbbítása a távirón csak néhány percig tart. A postai szolgáltatások jelentős részét telefonon is meg lehet rendelni.

Naponta több ezren hívják fel a tudakozót, s csak nagyritkán kapnak téves számot. Ennek az az oka, hogy a tudakozó dolgozói a telefonszámok nagy részét fejből tudják, és a hibákat is könnyen megelőzhetik, ha megnézik a rendelkezésükre álló jegyzéket.

Szegeden jelenleg 8200 közületi és magántelefon működik. További 6 ezer kérelmező várja, hogy megkapja a telefont. A besoroláskor sokat nyom a latban, hogy kinek mennyire van szüksége a foglalkozásához a készülékre. A távbeszélőhálózat bővítésével a posta igyekszik követni az új lakótelepek építkezéseit. Értelmezhető, hogy az új készülékek is nagyrészt a házigazdák kérésére kerülnek. Nem ritkák az ikertelefonok, az ikresítés azonban nem akadályozhatja a számottevően a távbeszélgetések zavartalan-ságát, hiszen csak olyan lakásokba lehet felszerelni ikerkészüléket, ahol havonta ötszáznál többször nem veszik fel a kagylót. A hálózat hibájából nemigen keletkezik zavar. A kábeleket nemrég fektették le, és a telefonközpont szintén újnak számít.

J. E.

A vasárlarcos férfi

Színes, szinkronizált angol film. Alexandre Dumas regénye nyomán írta: William Bast. Fényképezte: Freddie Young. Zene: Allyn Ferguson. Rendezte: Mike Newell. Főbb szereplők: Richard Chamberlain, Louis Agutter, Patrick McGoohan, Ralph Richardson, Vivien Merchant. A 17. századi Franciaország-

got, XIV. Lajosnak, a Napkirálynak birodalmát nemzedékek hosszú-hosszú sora Dumas három testvérének, no meg D'Artagnannak, a kalandos és csinos nők között ficinkelő bretagne-inak jóvaltábol ismerte meg. Ezért még csak meg sem igen lepődhetünk, ha a moziban e film nézése közben újra D'Artagnannal találkozhatunk a jellegzetes udvari miliőben. A

jó muskétás kissé ugyan megöregedett és jól nevelt, lojális udvari kapitánnyá vált, s ebben a minőségében segítkezik a belügyeknek — egy királycsereben.

A doppelgänger-fogás lett-lyen szinte olyan öreg, mint manapság a három testvér világa, úgy tűnik, elnyúlhatlen. Régebben a kettős szerep szenzáció, színész bravúrnak számított. Ma már olyan eszköz, ami egy kalandfilmmel hirdettet, közepes történelmi filmsceke egyetlen valamirevaló munkója. Mert enélkül alighanem kibicsaklana a történet történelmi lába. Az udvari intrikák, egymást „cikiző” miniszterek — „munkahelyi ártalom”? — és a szende, pisze orru udvarhölgyek körében csak egyetlen hányatott sorsú királyi ikertestvér hozhat némi újfó változatosságot. Mindenkinek csak használni így: lebuktatja a sikkasztó ellen-minisztert, s miközben hasonmásként jogos trónörökségébe kerül, szép szerelemben burkolja az addig megközelíthetetlen udvarhölgy szívét. S mindez kifejezetten illedelmesen zajlik: nincsenek véres hullák, fetrengő sebesültek és durva halálhőrgések. A Bastille-ban a foglyokon fehér a gallér, alig egyetlen másodperc-re tűnik csak föl a kínzókamra, hogy nagy szemérmesen azonnal be is csapódjék ajtaja, s a híres-nevezetes nagy bajvivások is leginkább csak leckeeként használatosak, a jövőd uralkodót okító D'Artagnan részéről.

Richard Chamberlain nagyjából olyan testvérpárnak látszik, amilyené tisztességes színész két, egymástól homlokegyenest elütő, romantikus jellemet formálhat. Elmegy a többi kellek is: a mindig üde-zöld fű, a szép kastélyok és a zordon szigeti erődítmények. Csak szegény D'Artagnant lehet sajnálni: ahe-lyett, hogy a bíboros gárdistáinak orra alá törne borsot, mint egykoron, szép ifjúkorában, egy meglehetősen naiv királyi másodpéldányból kell első osztályú uralkodót faragnia. Hiába, már a nagyszájú testőrök sem a régiek...

D. L.

„Virágkirálynők”

A növények királynői bizonyára a legszebb, legedesebb virágot termők között vannak. Azt hiszem, ha nemzetközi zsűrire bíznák a döntést, több orchidea is elvinné a pálmát, de még az „udvarhölgyek” között is találkozunk néhány fajukkal. Pedig e dísznövényfajok csak egy részét képezik a szombathelyi Kertész Termelőszövetkezet virágainak, amellyel november 17 — 18-án az MTESZ-székház előcsarnokában immár harmadszor mutatkozt be a szegedi közönségnek.

Lukács Árpád kertész-mérnök, a szövetkezet kereskedelmi osztályvezető-helyettese mondta:

— Amit akkor terveztünk, meg is valósítottuk. Elkészült a 2,5 ezer négyzetméteres holland típusú „hűtőház”, amelyben a virágzásokhoz szükséges hideget biztosítani tudjuk. Orchideát egy hektáron nevelünk, s ennek fele jelenleg virágzóképes. Ez nem kis dolog, s mindjárt hozzá is tesszem: általában 4—5 év alatt fordulnak „termőre”. Csak Cymbidiumból mintegy 250

klonformát szaporítunk. Novemberre úgy sikerült a virágzást előrehozni, hogy a korai típusokból még korábbiakról születtünk, s hidegigényüket még előbb elégitjük ki.

A dísznövénytermesztők mindig izgalommal keresik az új színeket. Leghatásosabb módszerük a keresztezés. Létrehozható hibridek sokfélék. Szaporításuk nem zökkenőmentes, többnyire csak vegetatív úton képezhető el. Erre s a „generációgyorsításra” használatos az úgynevezett merisztéma-szaporítás, a szövettenyésztetek lombikban történő nevelése, amelyet saját laboratóriumukban végzik, s a speciális táptalaj-összetétel is részben az ő szabadalmuk. Így lehetséges, hogy például Phalaenopsisokból a menyasszonyi csokornak való hóhérrá változtató kezdő rózsaszín és tarka virágú átkmetek egyaránt léteznek.

Néhány év óta a szövetkezet bevételének majdnem fele exportból származik. A nyugati országok közül jelenleg Ausztria, NSZK,

Svájc vásárol legtöbbet, de repülőgépes szállítással jut virágaikból Ciprusnak, Libanonnak is. A szocialista országok közül szinte mindenhol állítanak, s a kereslet egyre nő.

Tervük, hogy a budapesti virágcsarnokon kívül a nagyobb városokban (Debrecen, Pécs, Szeged, Kecskemét vagy Szolnok) is létesítsenek területi elosztókat, hogy a vásárlók — akár falvakban is — könnyebben juthassanak virághoz.

Dr. Palágyi András

A közegészségügy továbbfejlesztéséről

Magyarországon — más európai országokkal összehasonlítva is — jó a közegészségügyi-járványügyi helyzet. Az ilyen jellegű egészségvédelem VI. ötéves tervi feladatai között a környezeti és a munkahelyi ártalmak elleni fellépés, a megelőzés lesz a KÖJÁL-ok legfontosabb teendője. Ezek a fő gondolatai egy sor előadásnak és szakágazatonkénti kerekasztalprogramnak azon az ünnepi ülésen, amely szerda délelőtt kezdődött meg Budapesten. Semmelweis Orvostudományi Egyetem Nagyvárad téri épületében.

A Magyar Higiénikusok Társasága a gazdája az eseménynek, a célja pedig a negyed százada működő országos közegészségügyi-jár-

ványügyi hálózat sokirányú munkájának értékelése, illetőleg a továbbfejlesztés szakmai elveinek kialakítása. A városi, járási, megyei KÖJÁL-ok intézményeiben összesen 700 orvos, több mint 100 biológus, vegyész, fizikus, 2500 laboráns és más szakdolgozó működik. Évente több millió vizsgálattal gondoskodik a település- és környezet-egészségügy zavartalan-ságáról, a munkahelyi ártalmak kiküszöböléséről, a közétkeztetés normatíváinak betartásáról, a fertőző betegségek megelőzéséről.

Dr. Schultheisz Emil egészségügyi miniszter nyitotta meg az ünnepi ülést, amelynek egyik fő előadását dr. Zsögön Eva államtitkár tartotta „Egészségpolitika és közegészségügy” címmel.

együttetek egyrészt jobban megismerjük egymás munkáját, másrészt — a szakmai bírálok észrevételeinek segítségével — megfelelő képet kapjanak saját tevékenységük minőségéről, s így útmutatást, alapot további fejlődésükhöz.

Ma, csütörtökön este 7 órai kezdettel, az Ifjúsági Házban a SZOTE Medicus Színpada, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Stúdió Színpada, a Szegedi Élvelmi Színpada, a Szegedi Irodalmi Színpada, valamint vendégként a hőmezővásárhelyi állattenyésztési főiskolai tagozat színjátzó csoportja lép a közönség elé, továbbá az orvosegyetem Country együttesét, a tanárképző főiskolai dalokat előadó főiskolai együttest, valamint a tudományegyetem, a SZOTE és a tanárképző főiskola nép-táncszoportjait láthatják hallgatóik az érdeklődők.

November 24-én, szombaton este 6 órakor az újszegedi November 7. Művelődési házban a JATE „nagy” kórusa és kamarakórusa, a SZOTE-énekkar, valamint az orvosegyetemisták meghívottjaként — a budapesti Bárczy Géza Gyógypedagógiai Főiskola női kara mutatkozik be, s szintén ekkor lép fel a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Hot Jazz együttese és a tudományegyetem Vers zeng együttese is, akik megzenésített versket adnak elő.

Az űr- és légifelvételek hasznosítása

250 km magasságból érkező, űrhajókon készített felvételeket használnak fel a legkülönbözőbb szakterületek dolgozó mérnökök egyebek között a mezőgazdaságban, a geológiában, a vízügyi kutatásban. Az űrfelvételek gya-

korlati hasznáról Joó István, a MEM földmérési főosztályának vezetője szerdán tájékoztatta az újságírókat. A szovjet műholdak által készített felvételeket a földmérési intézet laboratóriumában dolgozzák fel.